

VERSCHENEN

De handhaving van de arbowet

ArboAdvies, juridische praktijkreeks voor de arbo-adviseur
H.J. van Zwam
Uitgeverij Kluwer,
Deventer, 1994.
ISBN 90 312 1137 0
Ook verkrijgbaar in de boekhandel

Een strenge opvoeding moet er zijn...

Van Zwam is een belangrijk juridisch deskundige op het arbeidsomstandigheden gebied. In zijn maandelijkse jurisprudentierubiek in het blad Arbeidsomstandigheden slaagt hij er in een relatie te leggen tussen uitspraken van rechters en de dagelijkse arbopraktijk.

Onder zijn redactie geeft Kluwer de serie ArboAdvies uit, handzame en overzichtelijke boekjes gericht op een deelonderwerp. Twee eerdere delen behandelen de systeemvoorschriften en de voorschriften voor de werkplek. De serie is bedoeld als studie- en naslagwerk voor arbodeskundigen in alle bestaande en denkbare variaties.

Dit derde deel, weer van eigen hand, gaat in op de handhaving van de Arbowet. Uitgelegd wordt op welke wijze de wetgever heeft getracht de naleving van de voorschriften te verzekeren. Ook wordt ingegaan op de werkwijzen van de overheid bij haar toezichthoudende en handhavende taken.

De toelichting wordt steeds geïllustreerd met korte schetsen van belangrijke jurisprudentie. Het boekje is opgebouwd uit vijf hoofdstukken, waarbij ingegaan wordt op het functioneren van de Arbeidsinspectie, de zelfregulering in de arbeidsorganisatie, het handhavingsbeleid en de strafrechtelijke aspecten.

In het laatste hoofdstuk treedt de jurist Van Zwam terug en komt de bezielde arbospecialist Van Zwam naar voren. Het gaat niet goed met de arbeidsomstandigheden, is de boodschap. Omdat de relatie met het ziekteverzuimbeleid steeds nadrukkelijker wordt gelegd, wint een financieel-economische oriëntatie steeds meer veld. De relatie tussen arbo- en personeelsbeleid verdwijnt. De meer preventieve aandacht voor het welzijn verliest terrein. Daarnaast worden normstellingen steeds algemener en daardoor voor meer interpretaties rekbaar, en tenslotte, worden toezichthoudende taken steeds meer overgelaten aan niet-overheidsorganisaties. Uit zichzelf zijn werkgevers niet geneigd tot een goed arbeidsomstandighedenbeleid, dus moet er een strenge opvoeder zijn, aldus Van Zwam.

Het is goed dat Van Zwam zijn zorgen uitspreekt, maar als goed jurist had hij kunnen weten dat hij zich in dit boekje tot de verkeerde adressaat richt. Wat helpt het ook werkgevers zulke verwijten te maken, stimuleert dat dan tot een grotere motivatie? Het is jammer dat arbodeskundigen worden belast met een negatieve beeldvorming over werkgevers. Leest men door de boodschappen heen, dan blijft een heldere toelichting, toegankelijk voor juridische leken wat de meeste arbodeskundigen zijn, over. (Jaap de Jong)

Zonder poespas aan de slag

Werkgevers moeten risico-inventarisaties en -evaluaties uitvoeren. De vraag voor veel bedrijven is hoe het een en ander te organiseren. Ze vinden genoeg aanbod in hun brievenbus, maar niet altijd antwoord op hun vragen.

Dit boekje is geschreven voor die werkgever en ieder ander die zich met het (opzetten van) arbobeleid bezig houdt. Het boekje gaat uit van een gezond pragmatisme en gaat niet mank aan het hoge 'zendingsgehalte' en aan de 'ik ben de oplossing voor al uw problemenboodschap' van veel arboliteratuur.

Zo heet het eerste hoofdstuk, waarin de wettelijke bepalingen worden weergegeven: 'De speelruimte van de werkgever. Tussen wetgever en deskundige'. Daarna wordt in drie stappen ingegaan op het belang van de risico-inventarisatie, op de mogelijke risico's en gevaren op de werkplek en op de eigen maat van risico-inventarisatie. Een gezonde en praktische blik blijkt uit de nuchterheid waarmee naar het wel of niet bestaan van risico's wordt gekeken en uit het startpunt dat iedereen eigenlijk best, gevoelsmatig, al weet wat de risico's zijn. Dus wordt aangeraden niet meer tijd te besteden aan de risico-inventarisatie dan noodzakelijk. Dikke mappen met inspectiemethoden en checklisten zijn lang niet altijd nodig. Vervolgens worden zes bestaande instrumenten vergeleken en worden criteria genoemd op basis waarvan een keuze kan worden gemaakt. Dan volgt een hoofdstuk met een plan in zes stappen. Komisch is de weergave van een interview tussen een arbodeskundige en een werknemer, waarvan de werknemer de indruk overhoudt dat er wel heel veel

Handleiding risico-inventarisatie: van vragenlijst tot verbetering

T.J. Stevens

Nederlands Instituut voor Arbeidsomstandigheden
NIA, Amsterdam, 1994
ISBN 90 6365 093 0
Ook verkrijgbaar in de boekhandel

mis moet zijn aan zijn arbeidsomstandigheden als hij over zoveel risico's ondervraagd wordt. In het laatste hoofdstuk wordt antwoord gegeven op veel gestelde vragen, en bevat een voorbeeld-aandachtspuntenlijst. In tachtig bladzijden is de lezer veel wijzer geworden.

Klein puntje van kritiek is dat vrij automatisch uitgegaan wordt van 'grotere' bedrijven. Iets meer aandacht voor de terminologie van kleinere bedrijven zou de aansluiting voor deze groep lezers, die het vaker zelf zullen moeten doen, op de eigen praktijk vergroten. Een iets groter gebruik van schema's en andere ondersteunende illustraties zou het boek wat minder 'talig' maken.

Voor mensen die zonder poespas aan de slag willen, is dit een goede gids. (Jaap de Jong)

NIEUWE PUBLIKATIES I-SZW V/H ARBEIDSINSPECTIE

P 145

De Nationale Mac-lijst
1995
Tiende druk 1995
verschijnt maart 1995

P 192

Baliewerk
Eerste druk 1994
f 22,50
(zie artikelen Arboscoop
10, 1994 en Arboscoop 1,
1995)

P 195

Seksuele intimidatie,
agressie en geweld
Eerste druk 1994
f 20,-
(zie artikelen Arboscoop
10 en 11, 1995)

P 196

Leidraad voor het opstel-
len van een bedrijfsnood-
plan
Eerste druk
f 20,- (zie Arboscoop 2,
1995)

P 197

Arbeidsomstandigheden
thuiswerk
Eerste druk 1994
f 25,- (zie artikel Arbo-
scoop 1, 1995)

S 180

Daglicht en uitzicht in
kantoren
Fase 2; bijzondere
gebouwen
f 50,-

S 181

Daglicht en uitzicht in
buitenlandse atrium-
gebouwen
f 42,50

S 182

Monitoring van beroeps-
matige blootstelling aan
dieselmotoremissies
Eerste druk
Verschijnt begin maart

RA 1/95

Scientific documentation
on the Dutch list of occu-
pational carcinogens (1)
Eerste druk 1995
verschijnt maart 1995

RA 2/95

Scientific documentation
on the Dutch list of occu-
pational carcinogens (2)
Eerste druk 1995
verschijnt maart 1995

V 25

Herkennen en voorkomen
van fysieke belasting
tijdens de arbeid
Herziene druk
verschijnt maart 1995
f 22,-

Bestellen:

Sdu Servicecentrum
Uitgeverijen
Afdeling Verkoop
Postbus 20014
2500 EA Den Haag
Telefoon 070 - 3789880
Fax 070 - 3789783

V 25 Herkennen en voorkomen van fysieke belasting tijdens de arbeid

Het houdings- en bewegingsapparaat geeft de mens de mogelijkheid een (werk)houding aan te nemen, te bewegen en kracht uit te oefenen op de omgeving. Arbeid kan dit houdings- en bewegingsapparaat zodanig belasten dat problemen kunnen ontstaan. Het werk moet afgestemd zijn op de fysieke mogelijkheden van de mens, maar helaas is dit niet altijd zo. Het blijkt dat bij veel werkzaamheden een te hoge en/of foutieve (b.v. eenzijdige) fysieke belasting ontstaat. Hoe langer een individu blootstaat aan fysieke overbelasting, hoe groter de kans is dat er klachten ontstaan. Deze klachten kunnen tot ziekteverzuim, en zelfs tot inbrede in de WAO leiden. Problemen van het houdings- en bewegingsapparaat zijn in Nederland de belangrijkste oorzaak van ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid.

De fysieke belasting van een persoon kan veroorzaakt worden door de inhoud van de functie, bij een verkeerde samenstelling van taken kan de verhouding tussen werktijd en rusttijd voor bepaalde lichaamsdelen verkeerd zijn. Dit betekent een gebrek aan variatie in belasting. Continu taken met een eenzijdige werkhouding wordt nog niet altijd gezien als een oorzaak van fysieke overbelasting. Ons lichaam heeft afwisseling nodig. Langdurig in één en dezelfde houding verblijven is altijd ongunstig. Continutaken met een eenzijdige beweging veroorzaakt ook vaak overbelasting. Veel caissières bijvoorbeeld krijgen na verloop van tijd klachten in de pols-, elleboog- en schoudergewrichten, omdat ze de hele dag dezelfde bewegingen uitvoeren. Zo zijn er veel oorzaken van fysieke belasting die in dit blad beschreven staan zoals o.a. zware fysieke en energetische belasting, te zwaar belastende houding, te zwaar belastende beweging.

Voorlichtingsblad 25 bevat aanbevelingen om door een systematische beoordeling – door middel van een stappenplan – te komen tot technische- en organisatorische verbeteringen op de arbeidsplaats, met als doel beroepsgebonden klachten van het bewegingsapparaat te voorkomen. V 25 bevat een herziene Niosh-formule voor het beoordelen van handmatig tillen.

V25 bedoeld is vooral bedoeld voor personen die werkzaam zijn in de (bedrijfs)gezondheidszorg. Daarnaast zullen ook 'medezeggenschappers' veel van hun gading kunnen vinden.